Un istoric al relațiilor diplomatice ale României cu Islanda (A survey of the Romania-Iceland diplomatic relations)

Marian-Alin Dudoi[*]

Abstract

The need for Communist Romania to gain worldwide recognition of its independence, as the country was occupied by the Red Army, in order to become a United Nations member determined it to begin diplomatic relations even with the small and remote Iceland, a UN member since 1946.

Another reason regarded the Iceland import of oil, as Romania represented then an important producer but the Western countries refused to buy oil since their companies in Romanian were confiscated by the Communist Government – this was not the case of Iceland that had no investments in the pre-Communist Romania.

The countries signed two payment and trade agreements in 1954 and began their diplomatic relations in 1956 – few months later, Romania became a UN member.

Due to a lesser extent of relations, both countries' embassies in Copenhagen have represented their interests.

Honorary consulates in Bucharest and Reykjavik exist in both countries.

Keywords: *International Trade, Foreign Affairs, Friendship Association, Protocol*

Din 1918 Islanda a renunțat la autonomie și urma să aibă în comun cu Danemarca numai regele, afacerile externe, cetățenia și accesul la locurile de pescuit, ca urmare a proclamării neutralității permanente[1]. Din 1949 este membru fondator al NATO și singurul stat membru fără forțe armate.

Islanda s-a proclamat republică independentă la 24 mai 1944, fapt consfințit de referendumul din acel an și a renunțat astfel la uniunea personală cu Regatul Danemarcii – ocupat din 1940 de armata nazistă – pe când, în 1944, 50 000 de soldați americani se aflau în insula atlantică[2]. Danemarca a acceptat independența Islandei abia în 1950[3].

[*] Profesor Doctor, Școala Gimnazială Segarcea, județul Dolj.

[1] F.C. Mougel, *Europa de Nord în secolul al XX-lea*, Traducere, prefață și note de M. Ștefănescu, București, Editura Corint, 2004, p. 62.

[2] *Ibidem*, p. 112.

S. Miloiu, *O istorie a Europei baltice și nordice*, vol. II, *De la Războiul Rece la era globalizării*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2005, p. 271.

[3] *Ibidem.*

Tratatul de comerț din 1931, încheiat între România și Danemarca, includea Islanda în sfera de aplicare; proclamarea independenței Islandei în 1944 a determinat ca prevederile acestui tratat să devină caduce pentru noul stat[4].

În 1954 s-a negociat și s-a semnat la Geneva acordul româno-islandez plăți și un protocol comercial privind schimburile de mărfuri, ce vor fi prelungit prin tacită reconducțiune (acordul și protocolul s-au realizat în contextul unei ofensive diplomatice a Republicii Populare Române prin care dorea să demonstreze independența față de Uniunea Sovietică, astfel încât să obțină admiterea ca membru în O.N.U., unde Islanda era membră din 1946 n.n.). În anii 50-70, țara noastră a exportat petrol, țesături și produse din lemn și a importat pește. În 1954 s-a înființat Asociația de prietenie islandezo-română, creată în Islanda, de participanții la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la București (1953)[5].

În martie 1956 reprezentanții celor două țări în Marea Britanie au analizat posibilitatea de a avea relații diplomatice. Două luni mai târziu, discuțiile s-au reluat de omologii lor la Moscova și a fost dat publicității, la Bucuresti și Reykjavik, în 16 mai 1956, anunțul stabilirii relaţiilor diplomatice la rang de legaţie[6].

La 12 noiembrie 1956 a depus scrisorile de acreditare, în țara noastră, Petur Thorsteinsson, primul trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Islandei, cu reședința la Moscova[7].

Prin decretul numărul 370 din 1956, emis de Consiliul de Stat, Nicolae Korcinski era numit trimis extraordinar și ministru plenipotențiar al Republicii Populare Române în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și în Republica Islanda[8]. A înmânat scrisorile de acreditare presedintelui islandez, Ásgeir Ásgeirsson, la 8 august, în același an. Acesta, cât și succesorii săi, Petre Bălăceanu (acreditat la 14 aprilie 1958) și Alexandru Lăzăreanu (iunie 1962), s-au deplasat cel puțin o dată pe an la Reykjavik pentru a rezolva necesitățile curente izvorâte din existența relațiilor diplomatice[9].

[4] S. Celac, „Islanda”, în *Reprezentanțele diplomatice ale României*, vol. III, *iunie 1948-martie 1973*, București, Editura Politică, 1973, p. 337.

[5] *Ibidem*, *passim*.

[6] I. Bodunescu, *Diplomaţia românească postbelică în slujba independenţei*, Iaşi, Editura Junimea, 1988, p. 192.

C. Popișteanu, *Cronologie politico-diplomatică românească: 1944-1976*, București, Editura Politică, 1976, p. 95.

[7] S. Celac, „Islanda”, p. 332.

[8] http://www.monitoruljuridic.ro/act/hotarare-nr-1-608-din-16-decembrie-2009-privind-declasificarea-unor-decrete-ale-consiliului-de-stat-adoptate-in-perioada-1953-1989-si-a-unor-decrete-prezidentiale-adoptate-in-perioada-1974-1989-115190.html, accesat în 23.12.2017.

[9] S. Celac, „Islanda”, pp. 332-333.

Ridicarea relațiilor la rang de ambasadă a avut loc la 31 decembrie 1963[10]. Prin urmare, decretul numărul 141 din 23 martie 1964, emis de Consiliul de Stat, s-a dispus numirea lui Alexandru Lăzăreanu ca trimis extraordinar și ministru plenipotențiar în Marea Britanie și Irlanda de Nord și Islanda, cu reședința la Londra[11]. În luna următoare a depus scrisorile de acreditare, ca trimis extraordinar și ambasador plenipotențiar; la 18 august 1964, a prezentat scrisorile de acreditare, la București, doctorul în științe Kristinn Gudmundsson, primul trimis extraordinar și ambasador plenipotențiar al Islandei, cu reședința tot la Moscova[12].

Reprezentanții diplomatici ai României și Islandei au semnat la Moscova, în 1 aprilie 1969, un acord referitor la desființarea vizelor[13].

Între 26 și 30 aprilie 1968, Emil Jónsson, ministrul Afacerilor Externe, a efectuat o vizită în țara noastră[14].

La 12 octombrie 1970, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România a efectuat o escală în Islanda – în cursul călătoriei spre S.U.A. –, la invitația președintelui, Kristján Eldjárn[15]**.** Rezultatele vizitei au fost nesemnificative – o recepție la reședința prezidențială a Islandei și un comunicat–, nesemnându-se niciun document; de altfel, Reykjavik-ul a reprezentat doar o escală în călătoria spre S.U.A[16]**.**

În ianuarie 1972 o delegație economică islandeză a vizitat țara noastră, avand discuții la mai multe instituții, inclusiv Ministerul Comerțului Exterior; prin urmare, la Londra, în 16 iunie 1972, Ion Pățan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, și Ludovik Josefsson, ministrul pescuitului și comerțului, au încheiat un acord comercial pe termen lung, care prevedea acordarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate, plata decontărilor în devize liber convertibile etc[17].

Reprezentarea diplomatică a României în Islanda a fost asigurată de Ambasada României în Danemarca din 1973. Astfel, ambasadorul de la

[10] Cf. I. Bodunescu, *op. cit*., p. 208.
C. Popișteanu, *Cronologie …*, p. 119.
Istoria politicii externe româneşti în date, coord. Ion Calafeteanu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003, p. 387.

[11] http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-141-din-23-martie-1964-pentru-acreditarea-tovarasului-alexandru-lazareanu-ambasador-extraordinar-si-plenipotentiar-al-republicii-populare-romane-in-marea-britanie-si-in-calitatea-de-ambasador-extraordinar-26391.html, accesat în 23.12.2017.

[12] S. Celac, „Islanda”, p. 333-334.

[13] *Ibidem.*

[14] C. Păiușan *et al*., *Regimul comunist din România. O cronologie politică (1945-1989)*, Bucureşti, Editura Tritonic, 2002, p. 149.

[15] *Epoca Nicolae Ceaușescu. Cronologie istorică*, București, Editura Ştiinţifică și Enciclopedică, 1988, p. 61.
D.C. Giurescu, „Politica externă. Relaţii internaţionale (1970-1974)”, în *Istoria Românilor*, vol. X, *România între anii 1948-1989*, Editată de Academia Română, coord. D. C. Giurescu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2013, p. 347.

[16] Cf. *Nicolae Ceaușescu: strălucită afirmare a României în conștiința lumii*, București, 1988, p. 80.
Cf. S. Celac, „Islanda”, p. 335.

[17] *Ibidem*, p. 338.

Copenhaga, Gheorghe Ploieșteanu, a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Islandei la 6 aprilie 1973[18]. Reprezentarea diplomatică a Islandei în România se află în portofoliul ambasadei sale de la Copenhaga.

În 2007, președintele Islandei, Olafur Ragnar Grimson, a efectuat o vizită oficială la București, ca urmare a invitației omologului său român[19].

Asociaţia Culturală de Prietenie România-Islanda are ca obiect de activitate promovarea culturii române, facilitarea contactelor dintre români si a acordării de burse unor studenţi români interesaţi să studieze la universităţi islandeze și ASCRID – Asociaţia „Dacia”, care susţine promovarea culturii româneşti și facilitarea contactelor între români, inclusiv prin dezvoltarea unei pagini de internet în acest scop[20].

Datorită relatiilor bilaterale limitate, există un consulat românesc onorific la Reykjavik și un consulat islandez onorific la București. Principalul domeniu de interes comun îl reprezintă cooperarea energetică, în special din resurse geotermale[21].

Continuarea emigrării va impulsiona dezvoltarea relaţiilor consulare, economice, comerciale și diplomatice.

Bibliografie

Bodunescu, Ion, *Diplomaţia românească postbelică în slujba independenţei*, Iaşi, Editura Junimea, 1988.

Bujduveanu, Tănase, *Relaţii româno-islandeze. Prezenţa românilor în Islanda. Prezenţa islandezilor în România*, Constanța, Editura „Ex Ponto”, 2015.

Celac, Sergiu, „Islanda”, în *Reprezentanțele diplomatice ale României*, vol. III, *iunie 1948-martie 1973*, București, Editura Politică, 1973, pp. 332-339.

Epoca Nicolae Ceaușescu. Cronologie istorică, București, Editura Ştiinţifică și Enciclopedică, 1988.

Giurescu, Dinu C., „Politica externă. Relaţii internaţionale (1970-1974)”, în *Istoria Românilor*, vol. X, *România între anii 1948-1989*, Editată de Academia Română, coord. Dinu C. Giurescu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2013, pp. 346-355.

Istoria politicii externe româneşti în date, coord. Ion Calafeteanu, Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2003.

Miloiu, Silviu, *O istorie a Europei baltice și nordice*, vol. II, *De la Războiul*

[18] *Ibidem*, p. 334.

[19] T. Bujduveanu, *Relaţii româno-islandeze. Prezenţa românilor în Islanda. Prezenţa islandezilor în România*, Constanța, Editura „Ex Ponto”, 2015, p.38.

[20] *Ibidem*, p. 74.
http://www.mae.ro/bilateral-relations/1669#818, accesat în 10.12.2017.

[21] *Ibidem.*

Rece la era globalizării, Târgovişte, Editura Cetatea de Scaun, 2005.
Mougel, François-Charles, *Europa de Nord în secolul al XX-lea*, Traducere, prefaţă şi note de Marian Ştefănescu, Bucureşti, Editura Corint, 2004.
Nicolae Ceauşescu: strălucită afirmare a României în conştiinţa lumii, Bucureşti, 1988.
Păiuşan, Cristina, Narcis Dorin Ion, Mihai Retegan, *Regimul comunist din România. O cronologie politică (1945-1989)*, Bucureşti, Editura Tritonic, 2002.
Popişteanu, Cristian, *Cronologie politico-diplomatică românească 1944-1976*, Bucureşti, Editura Politică, 1976.
http://www.monitoruljuridic.ro/act/decret-nr-141-din-23-martie-1964-pentru-acreditarea-tovarasului-alexandru-lazareanu-ambasador-extraordinar-si-plenipotentiar-al-republicii-populare-romane-in-marea-britanie-si-in-calitatea-de-ambasador-extraordinar-26391.html, accesat în 23.12.2017.
http://www.mae.ro/bilateral-relations/1669#818, accesat în 10.12.2017.